

RAHBARLARDA EMOTSIONAL NAZORAT VA O‘Z-O‘ZINI ANGLASH

Sharafitdinov Abdulla XXX - O‘zMU Jizzax filiali o‘qituvchisi

Soyimnazarov Navro‘zbek Baxtiyor o‘g‘li - O‘zMU Jizzax filiali talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yuqori shaxsda hissiy intellekt namoyon bo‘lishi, o‘zining va boshqalarning his-tuyg‘ularini anglash, o‘ziga ishonchning psixologik xususiyatlari ifodalangan. Rahbarlarda emotsional nazorat va o‘z-o‘zini anglashning shaxs rivojlanishidagi o‘rniga batafsil to‘xtalib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: Hissiy o‘zini o‘zi anglash, o‘ziga ishonch, tuyg‘ularni qo‘llash, ochiqlik, g‘alaba qozonish istagi, optimizm, diqqat.

Odamlarga ta'sir qilish qobiliyatining belgilari turlicha hisoblanadi. Ma'lum bir tinglovchiga murojaat qilishda to‘g‘ri ohangni tanlash, manfaatdor tomonlarni o‘z tomoningizga jalb qilish va tashabbusingizni ommaviy qo‘llab-quvvatlash qobiliyati ham o‘zaro ta’sir hisoblanadi. Yuqori hissiy intellektga ega bo‘lgan rahbarlar, hatto eng qiyin sharoitlarda ham diqqatni yo‘qotmasdan, o‘z his-tuyg‘ularini boshqarishga qodir. Ular kerakli o‘zgarishlarni boshlash uchun inqiroz boshlanishini kutmaydilar va yangi voqelikka oldindan moslashib, kelgusi kunning falokatiga shunchaki munosabatda bo‘lishmaydi. Hatto ulkan o‘zgarishlar davrida ham ular yaxshiroq kelajak sari yo‘lni ko‘rishlari, bu jozibali qarashni boshqalarga etkazishlari, ularda jonli munosabt uyg‘otishlari va shu yo‘ldan borishlari mumkin.

Qo‘rquv miyaning haqiqatni tahlil qilish va qiyinchiliklarga javob berish qobiliyatini buzadi. Agar tashvish rahbarning qaror qabul qilish qobiliyatiga xalaqit bersa, tashkilot qulashi mumkin.

Hissiy rahbarlar qachon birlashishni va qachon uzoqni ko‘rishni, qachon tinglashni va qachon buyruq berishni biladilar. Bunday rahbarlar o‘zlarining ichki his-tuyg‘ularini tinglaydilar va o‘z qo‘l ostidagilarning qadriyatlariga mos keladigan vazifani ifodalaydilar. Ular tabiiy ravishda yaxshi ish munosabatlarini

oʻrnatishga, dolzarb muammolarni aniqlashga va birgalikdagi faoliyatda muvofiqlikka erishishga muvaffaq boʻlishadi. Bularning barchasi xodimlar qalbida oʻz kompaniyasiga samimiy sadoqatni uygʻotadi, chunki bu yerda ularning martabasi haqida qaygʻuriladi va ular oʻzlarining umumiy qadriyatlarini ifodalovchi ilhom bilan, toʻliq fidoyilik bilan oʻz missiyalarini bajaradilar.

Yuqori hissiy intellektga ega boʻlgan rahbar bu koʻnikmalarning barchasini kerakli vaqtda, toʻgʻri shaklda va toʻgʻri muhitda qoʻllaydi. Bunday yaxshi rahbarlik tashkilotda ishtiyoq va moslashuvchanlik muhitini yaratadi, unda odamlar oʻzlarining ijodkorliklarini namoyish etishga va ish uchun oʻzlarining eng yaxshi qismini berishga tayyor. Bugungi ishbilarmonlik muhitida ushbu tarbiyaviy ish muhiti har qanday biznesni samarali boshqarishning ajralmas qismi boʻlgan inson mehnati va ishtiyoqi orqali qoʻshimcha qiymat yaratadi.

Yangi avlodning yuqori toifali yetakchilari eski model yetakchilariga qaraganda koʻproq qiymatga yoʻnaltirilgan, kamroq dogmatik va rasmiy, ochiq va samimiydir. Ular oʻz xodimlari va tashkilotlari bilan koʻproq bogʻlangan. Ularning ishtiyoqi va gʻayrati butun tashkilot boʻylab oʻz-oʻzidan tarqalib, boʻysunuvchilarni ilhomlantiradi. Va bu jonli javob hissiy yetakchilikning kalitidir.

Hissiy oʻzini oʻzi anglash. Yuqori hissiy oʻz-oʻzini anglash qobiliyatiga ega boʻlgan rahbarlar oʻzlarining ichki his-tuygʻularini tinglaydilar va his-tuygʻularining oʻzlarining ruhiy holati va faoliyatiga taʼsirini biladilar. Ular oʻzlarining asosiy qadriyatlarini yaxshi bilishadi va koʻpincha intuitiv ravishda qiyin vaziyatda oʻzini tutishning eng yaxshi usulini tanlay oladilar, katta rasmni oʻzlarining instinktlari orqali idrok etadilar. Rivojlangan hissiy oʻzini oʻzi anglash qobiliyatiga ega boʻlgan rahbarlar koʻpincha adolatli va samimiy boʻlib, oʻz his-tuygʻulari haqida ochiq gapira oladilar va oʻzlarining ideallariga ishonadilar. Ular oʻzlariga hazil bilan munosabatda boʻlishadi, oʻzlari bilmagan koʻnikmalarni osonlik bilan oʻrganadilar va oʻz ishlari boʻyicha konstruktiv tanqid va mulohazalarni mamnuniyat bilan qabul qiladilar. Yetarli darajada oʻzini-oʻzi hurmat qiladigan rahbarlar qachon yordam soʻrashni va yangi yetakchilik fazilatlarini rivojlantirishda nimaga eʼtibor berish kerakligini biladilar.

O'ziga ishonch. O'z qobiliyatlarini to'g'ri bilish rahbarlarga o'zlarining kuchli tomonlaridan to'liq foydalanish imkonini beradi. Ishonchli rahbarlar qiyin vazifalarni o'z zimmalariga olishdan mamnun. Bunday rahbarlar voqelik tuyg'usini yo'qotmaydi, ular o'zlarining qadr-qimmatini his qiladilar, bu ularni guruhning fonidan ajratib turadi.

Tuyg'ularni qo'llash. Bunday qobiliyatga ega bo'lgan rahbarlar o'zlarining halokatli his-tuyg'ulari va impulslarini nazorat qilish yo'llarini topadilar va hatto ulardan o'z manfaati uchun foydalanadilar. O'z his-tuyg'ularini boshqarishga qodir bo'lgan liderning timsoli - bu hatto katta stress yoki inqiroz davrida ham xotirjam va oqilona bo'lgan liderdir.

Ochiqlik. O'ziga va atrofida qilargalarga halol bo'lgan rahbarlar o'z qadriyatlarini bilan hamnafas yashaydi. Ochiq bo'lish - his-tuyg'ularingizni va e'tiqodlaringizni halollik bilan ifodalash va halol munosabatlarga yordam beradi. Bunday rahbarlar o'z xato va muvaffaqiyatsizliklarini ochiqchasiga tan oladilar va bunga ko'z yummasdan, boshqalarning axloqsiz xatti-harakatlariga qarshi kurashadilar.

Moslashuvchan rahbarlar diqqat va kuchni yo'qotmasdan turli xil talablarga mohirona munosabatda bo'lishlari va tashkilot hayotining muqarrar noaniqliklarida o'zlarini qulay his qilishlari mumkin. Bunday rahbarlar keyingi murakkabliklarga moslashuvchan tarzda moslashadilar, o'zgaruvchan vaziyatlarga mohirlik bilan moslashadilar.

G'alaba qozonish istagi. Ushbu sifatga ega bo'lgan rahbarlar yuqori shaxsiy standartlarga amal qiladilar, bu ularni doimiy ravishda yaxshilashga - o'z ishining sifatini va qo'l ostidagilarning samaradorligini oshirishga intilishga majbur qiladi. Ular pragmatik, o'z oldiga past, ammo qiyin maqsadlar qo'yadi va bu maqsadlarga erishish mumkin bo'lgan xavfni hisoblay oladi. G'alaba qozonish istagining belgisi - o'rganish va boshqalarga qanday qilib samaraliroq ishlashni o'rgatish uchun doimiy intilishdir. Samaradorlik uchun nima zarurligini his qiladigan, ya'ni omadni ushlab turganiga amin bo'lgan rahbarlar tashabbuskorlik bilan ajralib turadi. Ular dengiz bo'yida o'tirib, ob-havoni kutish o'rniga, imkoniyatlardan foydalanishadi yoki o'zlari yaratadilar. Bunday rahbar, agar kelajak uchun zarur bo'lsa, qoidalarni

buzish yoki hech bo'lmaganda chetlab o'tishdan tortinmaydi .

Optimizm. Optimizmga yuklangan rahbar qiyin vaziyatlardan chiqish yo'lini topadi. Turli vaziyatlar tahdid emas, balki imkoniyat. Bunday rahbar boshqa odamlarni ijobiy qabul qiladi, ulardan eng yaxshi ko'rinishlarini kutadi. Ular - kelajakdagi barcha o'zgarishlarni yaxshi tomonga o'zgarishlar sifatida qabul qilishadi. Eshitish qobiliyatiga ega rahbarlar boshqa odamlarning tajribasiga moslashish uchun ular hissiy signallarning keng doirasiga moslashishga qodir. Bu fazilat ularga shaxslarning ham, guruhlarining ham aytilmagan his-tuyg'ularini tushunishga imkon beradi. Bunday rahbarlar boshqalarga xayrixoh bo'lib, aqlan boshqa odamning o'rnini egallashga qodir. Ushbu hamdardlik tufayli rahbar turli - ijtimoiy qatlamlar yoki hatto boshqa madaniyat vakillari bilan yaxshi til topishadi.

Diqqat. Bunday qobiliyatga ega bo'lgan rahbarlar tashkilotda shunday hissiy muhitni yaratishga intiladilarki, mijozlar va mijozlar bilan bevosita aloqada bo'lgan xodimlar doimo ular bilan to'g'ri munosabatda bo'lishadi. Bu rahbarlar o'z mijozlari kerakli narsani olishlariga ishonch hosil qilish uchun ularning qoniqishlarini diqqat bilan kuzatib boradilar . Ularning o'zlari ham har doim hamma bilan muloqot qilishga tayyor. O'zgarishlarni boshlashi mumkin bo'lgan rahbarlar o'zgarish zarurligini ko'ra oladilar, o'rnatilgan tartibni shubha ostiga oladilar va yangilikni qo'llab-quvvatlaydilar. Ular o'zgarishlarni himoya qilish uchun, hatto qarama-qarshiliklarga qaramay, o'zgarishlar zarurligini isbotlab, ishonchli gapirishlari mumkin. Ular o'z yo'lida turgan to'siqlarni yengishning amaliy yo'llarini topishni biladilar.

Ajoyib jamoa o'yinchilari sifatida ta'riflanishi mumkin bo'lgan liderlar - tashkilotda hamjamiyat muhitini yaratadilar va o'zlari odamlarga hurmat, sezgirlik va do'stlik namunasini ko'rsatadilar. Ular boshqalarni faol, beparvolik bilan umumiy g'oyalarga intilishga jalb qiladi, ma'naviyat va jamoa birligi hissini mustahkamlaydi. Ular ish muhiti doirasidan tashqarida yaqin insoniy munosabatlarni yaratish va mustahkamlash uchun vaqt ajratadiladi. Qobiliyatli rahbarlar xodimlardan bildiriluvchi eng kichik ishoralarga (so'zlar, tana tili va ayniqsa hissiyotlarga) asoslanib, shaxsiy maqsadlar va ularga erishishning eng

jozibali usullarini aniqlay olishadi. Ushbu ma'lumotni olib, rahbar xodimlarga ularning ehtiyojlariga eng munosib javob beruvchi vazifalarni berishga harakat qilishi kerak. Bu oson ish emas, zero rahbar nafaqat xodimlarning ichki ehtiyojlarini aniqlashi, balki ularning har biri uchun maksimal darajada to'g'ri keluvchi vazifalarni taqsimlashi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdulla, S., & Zulxaydar o'g'li, Q. M. (2022). Psychological Characteristics of Decision Making in Management. *Global Scientific Review, 1*, 14-18.
2. Abduvakilovna, Karakulova Umida, and Ravshanova Xurshida Xusanovna. "O'SMIRLARDA DEVIANT XULQ-ATVOR SHAKLLANISHIGA OILAVIY NIZOLARNING TA'SIRI." *Journal of new century innovations* 19.2 (2022): 91-94.
3. Abduvakilovna, Karakulova Umida, and Xolboyev Jasurbek Baxriddin o'g'li. "O'SMIRLARDA SALBIY XULQ-ATVOR NAMOYON BO'LISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI." *Journal of new century innovations* 19.2 (2022): 87-90.
4. Abduvakilovna, Karakulova Umida. "OLIY O'QUV YURTI TALABALARIDA KASBIY VA AXLOQIY SIFATLARI SHAKLLANISHINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAJRIBA ISHLARI NATIJALARI." *Journal of new century innovations* 19.2 (2022): 95-98.
5. Alibekov, D. (2020). Socio-philosophical basis of educational system development. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 10 (90), 24-26. SoI: <http://s-o-i.org/1.1/TAS-10-90-6> Doi: <https://dx.doi.org/10.15863/TAS.2020.10.90.6>
6. Alibekov, D. (2021). SOTSIALNO-FILOSOFSKIE OSNOVY RAZVITIYa SISTEMY OBRAZOVANIYa. *Jurnal muzyki i iskusstva*, 2(2).
7. Alibekov, Davron. "Sharq mutafakirlarining ta'lim-tarbiya borasidagi qarashlari." *Журнал музыки и искусства* 2.1 (2021).
8. Buribaevich, M. K., Yuldashev, S. E., & Ugli, S. L. B. (2022). Psychology of Modern Leadership as an Important Phenomenon of Effective Management. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(1).

9. Burxanovna S. M. OQUVCHILAR MUSTAQIL TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY TARBIYA BERISH MEXANIZMLARI //Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture. – 2022. – T. 2. – №. 2. – C. 72-75.
10. Burxanovna S. M. PLANNING OF THEORETICAL AND PRACTICAL TRAINING IN ORGANIZING THE EDUCATION PROCESS OF FUTURE ENGINEERS //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – T. 8. – C. 222-226.
11. Davlataliyevna, S. N. (2022). OILADAGI SALBIY MULOQOTNING FARZAND PSIXOLOGIYASIGA TA'SIRI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 475-478.
12. Davlataliyevna, S. N. (2022). PSYCHOLOGY AND ITS PRINCIPLES. *Scientific Impulse*, 1(5), 823-826.
13. Davlataliyevna, S. N. (2022). UMUMIY PSIXOLOGOYA VA TURLI XIL PSIXOLOGIK AMALIYOTLAR. *Scientific Impulse*, 1(5), 820-822.
14. Djumanov Sh.Z. Talabalarni kommunikativ qobiliyatlarini shakllantirish va kasbiy muomala jarayoniga tayyorlash. *Ўзбекистонда психологияни ривожлантириш муаммолари: назария ва амалиёт уйғунлиги*, 112-115.
15. Ergashevich, Y. S. (2022). KIBERHUJUMLARDAN HIMOYALASHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 46-49.
16. Ergashevich, Y. S. (2022). Psychology of modern leadership as an important phenomenon of effective management”. *International Journal of Early Childhood Special Education* ISSN, 1308-5581.
17. Gulomovna R. G. TALABALARDA PEDAGOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISH //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – C. 506-509.
18. Otamuratov R.U. O‘SMIRLARDAGI KASBIY O‘ZLIGINI ANGLASHIDAGI XAVOTIRLANISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI // CARJIS. 2022. №Special Issue 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o->

smirlardagi-kasbiy-o-zligini-anglashidagi-xavotirlanishning-psixologik-xususiyatlari (дата обращения: 30.01.2023).

19. Otamuratov R.U., Ochilova M. EMOTSIONAL INTELEKT TUSHUNCHASINING PSIXOLOGIK O‘ZIGA XOSLIGI // CARJIS. 2022. №Special Issue 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/emotsional-intelekt-tushunchasining-psixologik-o-ziga-xosligi> (дата обращения: 30.01.2023).

20. Qarshiboyeva G. Oilada bolalarni xalq og‘zaki ijodi na‘munalari asosida tarbiyalash //Архив Научных Публикаций JSPI. –2020.

21. Rahmatullayeva M. O ‘QUVCHI SHAXSINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO ‘NALISHLARI //Журнал Педагогики и психологии в современном образовании. – 2021. – Т. 1. – №. 4.

22. Rahmatullayeva M. XALQ PEDAGOGIKASIDA TA'LIM VA TARBIYA MASALARI //Журнал Педагогики и психологии в современном образовании. – 2021. – Т. 1. – №. 4.

23. Rashidova G. “COMPENTLIK” AND “COMPACTNESS” OF TINCALARING OF TALHS AND JEWELRY //Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2021. – Т. 2021. – №. 4. – С. 99-112.

24. Rashidova G. G. Socio Cultural Approach as a Modern Direction of Teacher Training //International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding. – 2021. – Т. 8. – №. 8. – С. 169-172.

25. Sattorova Mahliyo Burxanovna. (2022). TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 1(2), 436–440. Retrieved from <http://journal.jbnuu.uz/index.php/ijcstr/article/view/227>

26. Sharaffitdinov, A., & Yusupov, U. (2022). The opportunities of educating morality for children through samples of folklore. *Eurasian Scientific Herald*, 5, 65-68.

27. Sharafitdinov Abdulla Qarshiboyev Sardor Alisher ugli 2022, The role of family in the formation of learning motivation for adolescents. *Texas Journal of*

Multidisciplinary Studies ISSN NO: 2770-0003 <https://zienjournals.com> Date of Publication: 30-03-2022

28. Sharafitdinov Abdulla, Qurbonboyev Miraziz Zulxaydar o'g'li Psychological Characteristics of Decision Making in Management Global Scientific Review A Peer Reviewed, Open Access, International Journal www.scienticreview.com Volume 1, February 2022 ISSN (E): Pending

29. Sharofitdinov, A. (2022). O'SMIRLARDA JINOYATCHILIK XULQINING KELIB CHIQISHI . Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 2(6), 78-81. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5489>

30. Sharofitdinov, A. (2022). O'SMIRLARDA O'QUV MOTIVATSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA OILANING O'RNI. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 2(6), 82-87. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5490>

31. Uskanovich, O. R. (2022). PSIXOLOGIYADA XAVOTIRLANISHNING ILMIIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 494-498.

32. Yuldasheva S. I.A. KARIMOV ASARLARIDA YUKSAK MA'NAVIYATLI SHAXSNI SHAKLLANTIRISH G'OYALARI //Журнал Педагогики и психологии в современном образовании. – 2021. – Т. 1. – №. 4.

33. Yuldasheva Sojida Zoirovna, Nizomov Bekhruz Umarovich, Kholova Mohina Khayot qizi, & Eshtemirov Avazbek Nodir ugli. (2022). PSYCHOLOGY OF TRUST AND SECURITY. *Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences*, 1(12), 153–161. Retrieved from <http://ijournal.uz/index.php/jartes/article/view/365>

34. Zakirovich, Djumanov Sherahli. "TALABALARDA KOMMUNIKATIV QOBILIYATLARNI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI." *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research* (2022): 543-545.

35. Джуманов, Ш., & Холикулова, С. (2022). Талабаларда коммуникатив қобилиятларни шакллантириш имкониятлари. *Современные инновационные*

исследования актуальные проблемы и развитие тенденции: решения и перспективы, 1(1), 513-515.

36. Маджидов Дж Б, Маджидова В, Шарофиддинов А . Социальный интеллект как совокупность способностей, обеспечивающих адаптацию личности в обществе. страницы: 22-24 источник: актуальные вопросы современной психологии материалы международной научной конференции. 2017

37. П.М.Рахматуллаева, М.А.Махкамова ЁШЛАР ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДА МОТИВАЦИЯНИНГ ЎРНИ ЁХУД УЛКАН МАҚСАДЛАР САРИ ДАСТЛАБКИ ҚАДАМ // CARJIS. 2022. №Special Issue 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/yoshlar-talim-sifatini-oshirishda-motivatsiyaning-rni-yohud-ulkan-ma-sadlar-sari-dastlabki-adam> (дата обращения: 26.01.2023).

38. Шарафитдинов А. и др. Формирование у учеников чувства общности //Образование и воспитание. –2020. –№. 2. –С. 66-67

39. Шарафитдинов А. и др. Проблема застенчивости у ребенка и ее устранение //Образование и воспитание. –2020. –№. 2. –С. 64-66.

40. Yuldashev, S. (2022). KIBERHUJUMLARDAN HIMOYALASHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(6). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/6548>

41. Rahmatullayeva, M., Rashidova, G., & Karakulova, U. (2023). XXI ASRDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA PEDAGOGIK MAHORAT. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7721>

42. Otamuratov, R., & Otamuratova, S. (2023). INTERNETNING SHAXSGA TA’SIRI MUAMMOSINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7723>

43. Otamuratov, R., & Otamuratova, S. (2023). VIRTUAL MUHITNING SHAXSGA TA’SIRINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Журнал

Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7724>

44. Rahmatullayeva, M., Rashidova, G., & Karakulova, U. (2023). XXI ASRDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA PEDAGOGIK MAHORAT. Журнал Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7721>

45. 48. Otamuratov, R., & Otamuratova, S. (2023). VIRTUAL MUHITNING SHAXSGA TA'SIRINING HISSIY OMILLARI. Журнал Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7727>

46. Arakulov, G. (2023). ВНИМАНИЕ – ВАЖНОЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ У ДОШКОЛЬНИКОВ. Журнал Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7681>

47. Arakulov, G. (2023). АГРЕССИЯ - ЎСМИРЛАРДА ТАЖОВУЗКОРЛИК ШАКЛЛАНИШИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ФЕНОМЕН СИФАТИДА. Журнал Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7714>

48. Djumanov, S. (2023). TALABALARDA KOMMUNIKATIV QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOSIGA YONDASHUVLAR VA TUSHUNCHALAR. Журнал Педагогика и психология в современном образовании, 3(1). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/7719>